

Oponentský posudek diplomové práce Michaely Navrátilové, Restaurátorský průzkum a referenční restaurování středověkých nástěnných maleb v kostele sv. Bartoloměje v Pošné (Praktická část diplomové práce), Odolnost konsolidantů Klucel G a Primal WS 24 proti plísním (Teoretická část diplomové práce), Litomyšl 2013.

Kostel v Pošné je raně gotický, s románskými a gotickými malbami. Polohou a patronátem patřil k nedochované tvrzi vojenské šlechty, označované v předhusitských pramenech Provázkové z Pošné. Románská výzdoba měla podle fragmentu rytíře-donátora (nebyl předmětem diplomové práce) vztah k výše uvedené vojenské šlechtě. Gotická výzdoba byla podle votivního zobrazení opata (které tvořilo předmět práce) církevní objednávkou a výtvořem dílny, jejíž činnost se dotkla na Vysočině více kostelů.

S referenčním restaurováním maleb v Pošné jsem se seznámil v jeho průběhu. Výsledek považuji za optimální. Příslušná část výmalby byla obnovena ve víceméně nahodile dochovaném vzhledu a konzervována jako uměleckohistorický pramen a doklad staleté existence objektu. Použité restaurátorské postupy neponičily ani neohrozily památkové hodnoty. Retuš neusiluje o návrat k pomyslné původní jednotě originálu, nýbrž respektuje jeho změny způsobené stářím. Tyto přístupy mám za korektní a legitimní.

Písemná část diplomové práce je imponující obsahem, rozsahem a obrazovou dokumentací. Zpracování mezioborového zadání se vyznačuje logicky uspořádanou strukturou, dobrou jazykovou úrovní a srozumitelným popisem nálezů a jevů. Kvalita fotodokumentace je výborná.

Uměleckohistorický přínos diplomové práce spočívá kromě restaurování v potvrzení teze, že malby vznikly ve dvou etapách navrstvením dvou pikturních výzdobných systémů, z nichž románský vznikl nedlouho po raně gotické stavbě z 2. poloviny 13. století a gotický po stavební úpravě v šedesátých až osmdesátých letech 14. století. Toto datování koriguje starší nepodložené domněnky. V celkovém kontextu stavby bude v budoucnu možné identifikovat patrně i mikroetapy výmalb.

Z experimentální kapitoly, zaměřené na ověřování konzervačních prostředků, vysoce cením laboratorní prověření rizik napadení konsolidantu Klucel plísněmi. To doporučuji popřípadě dále rozvinout o stěry z maleb zpevněných v ČR Kucelem v devadesátých letech 20. století a ničím jiným nekontaminovaných.

Za drobný nedostatek práce pokládám lehkověrné zařazení vstupního portálku kostela podle literatury do první poloviny 14. století, ačkoli podle ústupku s půlkruhem a hruškou náleží hlouběji do století třináctého. Za nepřiliš srozumitelná mám některá zbytečně komplikovaná slovní spojení typu „fragment obličej se štětcovou kresbou“ (upřednostnil bych „štětcová kresba obličej“). Doporučuji také zvážit užívání státní a evropské normy ČSN EN 15898 Ochrana kulturního dědictví – Základní obecné normy a definice (český překlad I. Kopecká 2012). Za vadu, která nespadá na vrub autorky diplomové práce, mám zpožděné vyhodnocení nábrusů odebraných mikrovzorků - mělo být provedeno před restaurováním ale nebylo hotovo včas.

Přes výše uvedené připomínky předmětnou diplomovou práci považuji za velmi zdařilou a hodnotím „výborně“.

Praha, 25. září 2013

PhDr. Jakub Vítovský